

Maurice de Hond, markt- en opinieonderzoeker, bekend van „In de Rode Haan”.

Recept van Maurice de Hond 'Een nieuwe lijn en een nieuwe leider'

„Ik wil even kort aangeven waarom het zo gekomen is. Politici denken dat ze iets bereiken met uitspraken, met stellingnames, terwijl het zo is, dat kiezers hun stemmen uitbrengen op een persoon of op een partij, omdat ze vertrouwen hebben in die persoon of in die partij. Politici denken in termen van „scoren”, terwijl de werkelijkheid anders is. Voor de meesten van ons is politiek iets heel complex. In een wirwar van situaties willen de kiezers het liefst gewoon „blindvaren”.

Er is een keer een test gedaan met Wiegel en Ed van Thijn. Wiegel moest de tekst van Ed van Thijn voordragen en Van Thijn die van Hans Wiegel. Achteraf bleek dat de aanhangers van Van Thijn het volkomen met hem eens waren, terwijl hij het VVD-standpunt had voorgedragen. Er was niet op de inhoud gelet. In het hele politieke proces speelt de figuur van de lijsttrekker een enorme rol. Heeft die een sterke persoonlijkheid, dan zit de partij goed. Hij heeft twee functies. Hij moet zijn eigen aanhang sterk aan zich binden en hij moet in staat zijn aantrekkingskracht uit te oefenen op mensen uit andere partijen, zodat de aanhang groeit. Het is echter zo dat het beeld van een lijsttrekker aan slijtage onderhevig is. Hij blijft nooit 15 jaar lang dezelfde man.

De PvdA won in 1977 de verkiezingen met enorme cijfers, maar viel bij de formatie uit de boot. Dat heeft op de politici een enorme indruk achtergelaten. Twee jaar lang zijn ze op het standpunt blij-

ven staan dat de PvdA eigenlijk in de regering had moeten zitten en al die tijd zijn ze blijven roepen dat als zij daar hadden gezeten, ze het heel anders zouden hebben gedaan. Op die manier hebben ze oppositie gevoerd. Ze waren er daarbij ook van overtuigd dat het kabinet Van Agt er ook niet lang zou zitten.

Toen er dan eindelijk nieuwe verkiezingen waren heeft de PvdA sterk op de man gespeeld: Op Van Agt dus. Ook tijdens de formatie bleef dat zo. Toch, en dat was voor veel mensen onbegrijpelijk, ging de partij er na de verkiezingen mee accoord dat Van Agt minister-president werd. Toen de PvdA dan eindelijk in de regering zat, werden er door hun mensen in dat kabinet, maatregelen afgekondigd die voor het gevoel van de mensen erger waren dan wat Van Agt en Wiegel ooit gedaan hadden.

Grote verwarring dus onder de kiezers en dat met een lijsttrekker die niet meer in staat is om de moeilijkheden onder zich te schuiven. In zo'n tijd heb je een sterke persoonlijkheid juist nodig. Neem Wiegel, die heeft dat wel. Als Annelien Kappeyne van de Coppello met Neelie Smit-Kroes over de grond rolt blijft iedereen toch op Wiegel stemmen.

Mijn advies: Niet van dat soort kreten verzinnen als „Nieuw Realisme”. Een term als „vernieuwd” is leuk voor de reclame. Zinvol is om op korte termijn een samenhangend beeld te krijgen van wat je onder deze snel verslechterende omstandigheden moet doen en dat zo goed mogelijk over te brengen naar de mensen. Daarnaast, niet in paniek raken. Ze moeten een nieuwe lijn ontwerpen. Dat kost kiezers, maar dat moet dan maar. Een nieuwe lijsttrekker moet die nieuwe ideeën dan maar presenteren. Niet dat Den Uyl heeft afgedaan, zeker niet. Maar als lijsttrekker wel.”◀◀